

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Люблянська школа бізнесу (Словенія)
Краківський економічний університет (Польща)

VIII Міжнародна науково-практична конференція

“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ: РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”

10 квітня 2026 р.

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку (м. Одеса)
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Люблянська школа бізнесу (Словенія)
Краківський економічний університет (Польща)**

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

**Тези доповідей
VIII Міжнародної науково-практичної конференції**

10 квітня 2026 р.

**Мукачево
2026**

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 22 квітня 2026 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 10 квітня 2026 р.). /ред. кол.: Л.І. Капітан (гол. ред.) та ін. - Мукачево: МДУ, 2026. – 221 с.

Відповідальний за випуск:

Анжела ЛИЗАНЕЦЬ - кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

Технічний редактор:

Катерина ПУГАЧЕВСЬКА - кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

Редакційна колегія: Капітан Л.І. - д-р іст. наук, професор (голова); Проскура В.Ф. - д-р екон. наук, професор; Феєр О.В. - канд. екон. наук, доцент; Гоблик-Маркович Н.М. - канд. екон. наук, доцент; Джунковська К.С. - канд. екон. наук, ст. викладач; Микуланинець С.І. - канд. екон. наук, ст. викладач; Шашовець Й.П. – канд. екон. наук, ст. викладач; Попович О.П. - PhD., ст. викладач.

У збірнику подано матеріали досліджень VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики», що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету. У збірнику розглянуто актуальні проблеми та тенденції управління господарськими процесами в умовах глобальних змін і нестабільності. Особливу увагу приділено питанням адаптації підприємств і регіонів до сучасних соціально-економічних викликів, зокрема цифровізації, інтеграційних процесів, воєнних ризиків та трансформації ринкових механізмів. У збірнику висвітлено теоретичні та прикладні аспекти управління господарськими процесами, інноваційного розвитку, підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання, а також забезпечення сталого розвитку. Представлені результати наукових досліджень і практичні рекомендації можуть бути корисними для науковців, викладачів, здобувачів освіти, представників бізнесу та органів державного управління.

Матеріали подано в авторській редакції. Оргкомітет конференції вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>*

© Мукачівський державний університет, 2026
© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2026

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

VUKASOVIĆ T., LYZANETS A. DIGITAL TRANSFORMATION AS A DRIVER OF GLOBAL ECONOMIC GLOBALIZATION	8
AŠKERC ZADRAVEC K., PUGACHEVSKA K. FORMATION OF A NEW PARADIGM OF STATE ECONOMIC POLICY IN THE CONTEXT OF GLOBAL TRANSFORMATIONS	10
ІВАНОВ Ю., ШЛИКОВА В. АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ ЄС В СФЕРІ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ	11
КАПЛІЙ Т. ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ НІМЕЧЧИНИ ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ	14
ЛЮБИЦЕВА О., СИРОВЕЦЬ С., ЛУЖАНСЬКА Т. ВІЗІЯ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ЯК СТРАТЕГІЧНА МЕТА РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	17
ЛУЖАНСЬКА Т., ІЛЬТЮ Г., ТУРЯНИЦЯ А. ІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	20
ЛИЗАНЕЦЬ А., ПРИГУЛА В. ВПЛИВ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ НА КАДРОВУ ПОЛІТИКУ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	23
МАТВІЙЧУК Л., ЛЕПКІЙ М., ЛУЖАНСЬКА Т. НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА СТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ ТА ЕКОНОМІКА ВОЄННОГО ЧАСУ	26
МОСКАЛЮК С., МЕТІЛЬ Т. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ: МОЖЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ В УКРАЇНІ	30
ПАПП В., БОШОТА Н., ЛУКАВЕЦЬКА В. РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	32
ПОЛЯКОВА О. ЕКОІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЛЯ ЗЕЛЕНОЇ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНИ	35
ПАСЄКА С., МАРАКСІНА С. РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНИХ МЕРЕЖ В УКРАЇНІ	38
РОСОЛА У., РОСОЛА А. ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА У ВИМІРІ ВОЄННОГО СТАНУ	41
РОМАНЮК Р. АНАЛІЗ РИНКУ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВІЙНИ	43
ЧЕРНИЧКО Т., ЦОГЛА С. ДЕМОГРАФІЧНІ ВИКЛИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	45

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

БОСТАН В., МЕТІЛЬ Т. СТРАТЕГІЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТА СТРИМУВАННЯ УРБАНІЗАЦІЇ	48
ВЕРЕЦЬКИЙ Д. МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	50
ДЖУНКОВСЬКА К., МАЙСАК В. УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ ДО РИНКУ ЄС	52
ДОНЧЕНКО О. ІНСТИТУЦІЙНІ ТА ЦИФРОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ	54

допоможе персоналу долати вигорання. Для сфери ГРБ, де працівник постійно перебуває в контактній зоні, це є критичним фактором підтримки стандартів сервісу.

Ще одним важливим засобом утримання працівників може стати гнучкий дизайн робочого часу. Надання можливості самостійно формувати графік через мобільні додатки або перехід на 4-денний робочий тиждень (де це можливо) задовольнить потребу в автономії та дасть час на відновлення ресурсів.

Таким чином, трансформація кадрової політики підприємств індустрії гостинності в умовах війни та дефіциту ресурсів стає визначальним фактором їхньої операційної стійкості. Лише через перехід до гнучких управлінських моделей, що поєднують динамічне економічне стимулювання з глибокою ментальною підтримкою та інклюзивністю, можливо забезпечити стабілізацію трудових колективів і збереження високих стандартів сервісу. Такий людиноцентричний підхід дозволить не лише нівелювати негативний вплив турбулентного ринку праці, а й сформувати надійний внутрішній потенціал для відновлення та подальшого розвитку галузі у післявоєнний період.

Список використаних джерел:

1. Аналітика ринку праці. *Work.ua*. URL: <https://www.work.ua/articles/analytics/> (дата звернення: 31.03.2026).
2. Прогноз ринку праці на 2026 рік: аналітика та тренди. *Work.ua*. URL: <https://www.work.ua/articles/analytics/4063> (дата звернення: 31.03.2026).
3. Інфляційний звіт (жовтень 2024 року). Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiyniy-zvit-jovten-2024-roku> (дата звернення: 31.03.2026).
4. Стратегія подолання гендерного розриву в оплаті праці на період до 2030 року. Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/> (дата звернення: 31.03.2026).
5. Статистика реєстрації бізнесів та ринку праці в Україні. *Opendatabot*. URL: <https://opendatabot.ua/analytics> (дата звернення: 31.03.2026).
6. Статистична інформація щодо ринку праці та діяльності державної служби зайнятості. Державна служба зайнятості. URL: <https://old.dcz.gov.ua/> (дата звернення: 31.03.2026).

УДК 911.3/2

ЛЮДМИЛА МАТВІЙЧУК

доктор економічних наук, професор
завідувачка кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Луцький національний технічний університет, м.Луцьк, Україна

МИХАЙЛО ЛЕПКИЙ

кандидат географічних наук, доцент
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Луцький національний технічний університет, м.Луцьк, Україна

ТЕТЯНА ЛУЖАНСЬКА

кандидат географічних наук,
доцент, доцент кафедри географії та суспільних дисциплін
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА СТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ ТА ЕКОНОМІКА ВОЄННОГО ЧАСУ

Україна перебуває в унікальному історичному становищі, де потреба в побудові нової архітектури стабільності є особливо гострою. Війна, економічна невизначеність,

соціальні виклики та необхідність відбудови – все це вимагає від науковців, політиків, управлінців і бізнесових структур створити платформу для сталого розвитку держави. Повномасштабне вторгнення в Україну завдало безпрецедентних гуманітарних і соціальних збитків державі та спричинило критичні деструктивні процеси, зокрема, руйнування інфраструктури, дезорганізацію усталених виробничих зв'язків і постачань ресурсів, часткову втрату зовнішніх ринків та експортного потенціалу. Проте економіка України адаптується та перебудовується під потреби воєнного стану. Відсутність системних структурних реформ в Україні, посилення тенденцій структурних дисбалансів в економіці регіонів та практичне вичерпання потенціалу традиційних чинників економічного зростання та стійкості обумовлюють необхідність удосконалення політики розвитку територіальних громад в умовах воєнного стану та повоєнному відновленні.

Відповідно до Закону України «Про національну безпеку України» визначено ключові елементи, спрямовані на гарантування державного суверенітету, створення безпечних умов для життя та забезпечення добробуту населення. Водночас у цьому Законі не було закладено положень щодо економічної безпеки держави, хоча саме вона є надзвичайно важливою, адже стабільна економіка виступає фундаментом державності.

Національна економічна стратегія до 2030 року була ухвалена Кабінетом Міністрів України 3 березня 2021 року. На момент прийняття вона не враховувала реалій воєнного часу, проте сьогодні актуальним є питання розвитку суспільно-територіального комплексу в умовах війни та післявоєнної відбудови. Стратегія охоплює кілька ключових складових:

1. *Регулятивна (нормативно-правова)* – передбачає мінімальне втручання у ті галузі, які здатні розвиватися самостійно, та максимальну підтримку стратегічно важливих секторів. Водночас гарантується захист інтересів інвесторів і учасників проектів відновлення.

2. *Ресурсна* – визначає обсяги ресурсів для кожного напрямку та проекту відновлення. Розглядаються джерела фінансування: міжнародна допомога, державні кошти, державно-приватне партнерство. Okремо виділяються гранти, пільгові кредити, а також страхування ризиків за рахунок держави.

3. *Інституційна* – передбачає реформування інституційної системи відповідно до Принципів державного управління SIGMA. Має бути створена структура, що розподілятиме міжнародну фінансову допомогу. Важливим кроком є розробка Закону України про Національну установу розвитку (реєстр. № 11238 від 07.05.2024 р.).

Економіка воєнного часу базується на спеціальних заходах держави, спрямованих на мобілізацію економічної системи. Оцінюється розвиток народного господарства, включно з виробництвом, мобілізацією та розподілом ресурсів. Її особливістю є збільшення виробництва військової продукції та скорочення цивільної. Важливим завданням стає нарощування національного доходу для задоволення потреб армії, що супроводжується зменшенням бюджетних витрат на цивільне споживання в умовах обмежених ресурсів.

Запровадження воєнного стану в Україні спричинило глибокі трансформації в економічній системі держави. Серед основних наслідків варто виділити економічну нестабільність, зниження підприємницької активності та втрату частини промислового потенціалу. З початком широкомасштабної агресії економічна політика уряду була зосереджена на кількох ключових напрямках:

1. *Макроекономічне регулювання.* Національний банк України у перші місяці війни здійснив заходи для стабілізації банківської системи та забезпечення безперервності платіжних операцій.

2. *Податкові пільги.* Було суттєво знижено податкове навантаження, що дозволило підприємствам перейти на спрощену систему оподаткування - 2% від обороту без ПДВ та податку на прибуток. Також скасовано плату за землю на територіях, де тривали бойові дії.

3. *Підтримка армії.* До виконання мобілізаційних завдань залучено понад 22 тисячі підприємств та організацій. Цілі галузі економіки були переорієнтовані на потреби Збройних Сил України - харчова, легка промисловість та машинобудування.

4. *Релокація бізнесу.* У перший рік війни понад 600 компаній перемістилися до нових громад у Західній та Центральній Україні, з яких близько 400 відновили діяльність.

5. *Дерегуляція.* Запроваджено мораторій на перевірки бізнесу, продовжено дію ліцензій та дозволів, а також атестатів акредитації органів з оцінки відповідності. Подовжено терміни чинності результатів повірки виміральної техніки.

6. *Фінансування.* Введено механізм спрощеного кредитування. Торговельні мережі отримали доступ до кредитів під 5% на рік. У межах програми «Доступні кредити 5-7-9%» було знято обмеження на максимальну суму державної допомоги за останні три роки.

7. *Ринок праці.* Підготовлено законопроект про договірний режим трудових відносин для малого та середнього бізнесу. Для стимулювання працевлаштування внутрішньо переміщених осіб (ВПО) запроваджено компенсації

8. *Паливний сектор.* Україна стала першою європейською державою, яка повністю відмовилася від російських енергоносіїв. Попри руйнування внутрішнього виробництва пального (що забезпечувало близько 20% потреб до війни), було перебудовано логістичні маршрути постачання.

9. *Зовнішня торгівля.* Досягнуто домовленостей з Великою Британією, ЄС та Канадою щодо скасування ввізних мит на українську продукцію, що стало важливим кроком у реалізації економічної стратегії.

10. *Економічна стратегія.* Уряд розробив нову економічну стратегію та детальний План післявоєнного відновлення й розвитку United24. Документ передбачає дерегуляцію, мінімальне втручання держави у бізнес-процеси, локалізацію виробництва на рівні не менше 60%, а також програми для повернення громадян та їх інтеграції у ринок праці.

Українська економіка та підприємництво нині формують нові можливості розвитку, що включають відновлення бізнесу на звільнених територіях, перенесення виробництва у безпечні регіони та поступову адаптацію до умов воєнного часу. Уряд України розробив нову економічну стратегію, адаптовану до умов воєнного стану. Її головна мета - підтримати функціонування національної економіки та закласти основу для післявоєнного відновлення. На державному рівні нині реалізується вісім програм, спрямованих на створення робочих місць. Це досягається завдяки підтримці підприємництва, державним закупівлям, будівництву, кредитуванню та працевлаштуванню безробітних. Передбачено також безповоротну допомогу малому й середньому бізнесу, стимулювання виробництва українських товарів та розвиток нової інфраструктури. [3].

Використання багатовекторних моделей і підходів формує основу для побудови ефективної системи управління. Попри численні виклики, поєднання теоретичних концепцій і практичного досвіду сприяє зміцненню стійких суспільних структур. Сталий розвиток нині залежить від упровадження інновацій у діяльність територіальних громад. Модернізація господарського комплексу стимулює підвищення рівня розвитку, що проявляється у використанні нових форм, методів, технологій, а також у створенні нових видів продукції та послуг. Це забезпечує покращення якості життя населення, активізацію соціальної, політичної та економічної діяльності громад, а також зменшення витрат на виробництво й надання послуг.

У сучасних умовах особливе значення має цифрова трансформація, яка виступає ключовим чинником стійкості економіки України. Вона передбачає надання громадянам практичних цифрових інструментів та розвиток суспільства на основі цифрових даних, документів і процесів. Діджиталізація стала фундаментом для всеохоплюючої цифрової модернізації держави. Термін «цифрова трансформація» з'явився в Україні відносно

недавно, проте активна її фаза розпочалася у 2019 році зі створення Міністерства цифрової трансформації. Цей процес охоплює систему інституцій, заходів та методів, спрямованих на інноваційний розвиток держави. Цифровізація розглядається також у Національній стратегії Індустрії 4.0, яка передбачає щорічне зростання промислового сектору щонайменше на 10%, а високотехнологічних сегментів - до 20%. Крім того, ухвалено Концепцію розвитку цифрових компетентностей та план її реалізації. Воєнний стан підтвердив критичну важливість цифровізації, яка має охоплювати всі регіони країни. Для управління цифровими змінами на місцевому рівні розроблено Стратегію цифровізації та створено CDTO, відповідальні за впровадження цифрових рішень у регіонах. У 2023 році проведено вимірювання Індексу цифрової трансформації регіонів України, що дозволило визначити сильні та слабкі сторони цифровізації. Індекс складався з восьми блоків, які охоплювали інституційну спроможність, розвиток Інтернету, роботу ЦНАП, режим «без паперів», цифрову освіту та інші аспекти. За результатами Індексу цифрової трансформації 2023 року, перше місце посіла Дніпропетровська область (0,908), друге - Львівська (0,891), третє - Полтавська (0,833). Подальший розвиток цифровізації передбачає узгоджені дії центральної та місцевої влади, бізнесу й громадянського суспільства [1]. Сьогодні одним із ключових напрямів цифрової трансформації України є розвиток оборонних технологій. У серпні 2024 року делегація Міністерства цифрової трансформації України взяла участь у щорічному Братиславському форумі глобальної безпеки «GLOBSEC 2024». Налагодження партнерства на ринку оборонних технологій сприятиме посиленню економічного потенціалу держави та відкриває можливості для вдосконалення сучасних технологічних рішень.

Загальною метою реформування економіки України є підвищення ефективності використання її економічного потенціалу. Це може бути досягнуто шляхом зростання конкурентоспроможності, адаптації до змінних зовнішніх умов та використання нових драйверів економічного розвитку. Важливим завданням є усунення бар'єрів у діяльності виробників товарів і послуг, зменшення витрат та стимулювання працівників. Такі фактори сприятимуть підвищенню продуктивності праці, зростанню інвестиційного фонду та рівня зайнятості населення.

У сучасних умовах реформування економіки України значну роль відіграють механізми діджитал-маркетингу. Вони забезпечують формування онлайн-присутності підприємств, залучення клієнтів та відкривають нові комерційні можливості. Завдяки цифровим інструментам аналітика та метричні розрахунки бізнесу виходять на якісно новий рівень. Зростає впізнаваність бренду, поглиблюється комунікація з клієнтами, а також з'являється можливість візуалізації проєктів за допомогою комп'ютерної графіки, відео та інших цифрових форматів. Це дозволяє потенційним клієнтам краще уявити кінцевий результат діяльності компанії.

Список використаних джерел:

1. Гвоздь М., Морозов М., Олинець А. *Цифрова трансформація підприємств: інтеграція agile-підходів у систему менеджменту. Економіка та суспільство. 2025. №73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-126>.*
2. Житар М. О. *Цифрова трансформація як ключовий елемент економічного механізму управління суб'єктами господарювання. Бізнес-навігатор. 2025. №80 (3). С. 351–356. DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.80-60>.*
3. Кошельок Г.В., Царьов О.С. *Фактори, що впливають на бізнес-середовище. Трансформація практики управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем: монографія / за ред. Храпкіної В.В., Піччик К.В. Київ : Видавничий дом «Києво-Могиланська академія», 2024. С.137–148*

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>